

กรมอนามัย
สำนักอนามัยผู้สูงอายุ

คู่มือ

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ Age-Friendly Communities ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

สารบัญ

	หน้า
✿ บทนำ	1
✿ ความเป็นมาและความสำคัญ	2
✿ หลักการและแนวคิด	2
✿ นิยามศัพท์	4
✿ องค์ประกอบชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ	6
✿ วัตถุประสงค์	7
✿ ประโยชน์ของการดำเนินงาน	7
✿ ขั้นตอนการดำเนินงาน	8
✿ ขั้นตอนการประเมินรับรองชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ	9
✿ เกณฑ์ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ	12
✿ ภาคผนวก	

บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยต้องมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น คือ การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชากรไทยจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนวัยเด็กและวัยทำงานลดลง แต่วัยผู้สูงอายุกลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยเข้าสู่ “สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์” และคาดว่าในปี 2574 ประเทศไทยจะเป็นสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด รัฐบาลได้เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ดังกล่าว โดยการมีนโยบายบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง เพื่อยกระดับการพัฒนากำลังคนกลุ่มผู้สูงอายุ ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้สูงวัยเป็นหลักชัยของสังคม” ด้วยหลัก 4S ประกอบด้วย 1) Social Participation 2) Social Security 3) Strong Health 4) Smart Digital and Innovation โดยการเตรียมชุมชนที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ โดยแต่ละกระทรวงมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมพัฒนาชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ และสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกันแบบบูรณาการ เป็นต้น

จากการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศในหลายด้านหลายมิติ เมื่อมีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นก็ต้องมีการพัฒนาทางด้านกายภาพ ด้านสุขภาพ ด้านสังคมเพื่อรองรับกับประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้น ดังนั้นการรองรับกับสังคมสูงอายุอีกนัยหนึ่งคือการเตรียมชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities) เพื่อเป็นการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการมีสุขภาพดี สร้างเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมและบริการทางสุขภาพอย่างทั่วถึงครอบคลุมผู้สูงอายุและผู้พิการ

ดังนั้นการดำเนินงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุและผู้พิการในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณแบบผสมผสานกับบริบทเดิมของผู้สูงอายุและผู้พิการ ส่งผลให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีสุขภาพร่างกายดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยในชุมชนของตนเอง ลดการพึ่งพิงจากบุคคลอื่น พึ่งพาตนเองได้และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีบนพื้นฐานของชุมชนเดิม

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ตุลาคม 2566

ความเป็นมาและความสำคัญ

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age - Friendly Communities) หมายถึง ชุมชนที่มีการดำเนินงานปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการมีสุขภาพดี สร้างเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงบริการทางสังคม และบริการทางสุขภาพอย่างทั่วถึงครอบคลุมผู้สูงอายุและผู้พิการ

ประเทศไทยเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ และคาดว่าในปี พ.ศ.2578 ประเทศไทยจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super Aged Society) เมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุจะเกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม อาจเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ อาทิ โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไขมันในเลือดสูง โรคข้อเข่าเสื่อม โรคต่อกระจุก โรคสมองเสื่อม โรคกระดูกพรุน โรคซึมเศร้า และผู้สูงอายุ 1 คนอาจมีโรคร่วมหลายโรค ดังนั้นการเตรียมความพร้อมในการรองรับสังคมสูงวัยควรเริ่มดำเนินการและพัฒนาร่วมกันในทุกภาคส่วนเพื่อให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการรองรับสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์แบบครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ

หลักการและแนวคิด

แนวคิดสากลที่ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ WHO ได้ชูประเด็น “Promoting Health, Promoting Sustainable Development” ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ Good Governance ,Healthy City และ Health Literacy โดยมีเป้าหมายคือการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development Goal หรือ SDGs) โดยกำหนดกรอบเวลาดังตั้ง ค.ศ. 2016-2030 ที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการขององค์กร ทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนต้องบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล (Good Governance) ต้องพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองเพื่อสุขภาพ (Healthy city) เป็นเมืองที่ Sustainable Resource Utilization and Consumption เป็นเมืองสีเขียวที่ปลอดภัยและเป็นเมืองที่มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ (Supportive Environment) Consensus of Healthy City (ฉันทามติเรื่องเมืองสุขภาพ) ต้องพัฒนาคนให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) คนต้องมีวิถีชีวิตที่เรียกว่า Healthy Lifestyle เพื่อที่เผชิญความท้าทายในเรื่อง NCDs และ Ageing Society และทักษะในการที่จะเข้าถึง เข้าใจข้อมูล มีทักษะในการประเมินว่าข้อมูลใดน่าเชื่อถือ ข้อมูลใดไม่น่าเชื่อถือ เพื่อรองรับสังคม digital ที่ข้อมูลมีมากจนท่วมทับ และท้ายที่สุดคือสามารถที่จะนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการตัดสินใจ และนำไปสู่การปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วได้ผลก็สามารถที่บอกต่อได้ มีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580) ที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ และการรองรับสังคมสูงวัยของประเทศไทย ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นพลังทางสังคม แผนย่อยการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก เน้นการเตรียมคนและสังคมเชิงรุกช่วงวัย ตระหนักให้มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ และมีความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นสังคมสูงวัยในทุกมิติ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม เพื่อให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพที่สามารถพึ่งตนเองและเป็นพลังในการพัฒนาครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศให้นานที่สุด รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดี เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมสูงวัย มุ่งเน้นให้ผู้สูงอายุเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ สามารถดูแลตนเองเมื่อเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนและลดการพึ่งพิงผู้อื่น รวมไปถึงการมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ บูรณาการความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ผ่านกลไกครอบครัว ชุมชนผู้สูงอายุ และชุมชน เพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน ประกอบกับกรมอนามัยยึดหลัก Ottawa Charter ในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมมาโดยตลอด และได้กำหนดยุทธศาสตร์ PIRAB มี 5 ประการ คือ 1) Partner and Build alliance (สร้างภาคีเครือข่าย), 2) Invest (ลงทุนเพื่อพัฒนาโครงสร้างและระบบงาน), 3) Regulate and legislate (พัฒนากระบวนการกำหนดนโยบายและกฎหมายด้านสุขภาพ), 4) Advocacy (สร้างความตระหนักรู้เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม) และ 5) Build Capacity (พัฒนาสมรรถนะบุคลากร)

นิยามศัพท์

สังคมผู้สูงอายุ (Aging society) หมายถึง การที่สังคมหรือประเทศมีจำนวนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด หรือมีจำนวนประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 7 โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) สังคมสูงวัย (Aged society) 2) สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Complete aged society) และ 3) สังคมสูงวัยระดับสุดยอด (Super aged society)

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป

ผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ดี (กลุ่มติดสังคม) หมายถึง เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตัวเองได้ สามารถดำเนินชีวิตประจำวันและเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้โดยอิสระไม่ต้องมีผู้ช่วยเหลือ หรือผู้ดูแลมีสุขภาพดีหรือเพียงแค่ออยู่ในภาวะเสี่ยงต่อโรค

ผู้สูงอายุที่ยังพอช่วยเหลือตัวเองได้บางส่วน (กลุ่มติดบ้าน) หมายถึง กลุ่มผู้สูงอายุที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้ดูแลในบางส่วน เพื่อการทำกิจวัตรประจำวัน ไม่สะดวกที่จะออกนอกบ้าน เพียงลำพังเนื่องจากปัญหาสุขภาพมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินชีวิตประจำวันในสังคม เช่น มีปัญหาเรื่องการเคลื่อนไหวหรือมีภาวะหลงลืมสมองเสื่อม

ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (กลุ่มติดเตียง) หมายถึง กลุ่มนี้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ รวมถึงการที่ไม่สามารถทำกิจวัตรพื้นฐานต่าง ๆ ได้ เช่น การรับประทานอาหารและการขับถ่าย เป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะห่มหรือเปราะบาง ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีอาการเจ็บป่วยจนต้องนอนรักษาตัวอยู่บนเตียงตลอดเวลา ทำให้มีโอกาสเสี่ยงต่ออาการแทรกซ้อนอื่น ๆ ตามมา

ชุมชน หมายถึง พื้นที่ที่มีกลุ่มที่พักอาศัยของประชาชนในลักษณะใดก็ได้ที่อยู่ร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นในเมืองหรือชนบท โดยในด้านกายภาพมีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านกรดำเนินชีวิตร่วมกัน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา วัด โรงเรียน เป็นต้น และคนกลุ่มนี้มีลักษณะทางสังคมตลอดจนกิจกรรมทางสังคม และเศรษฐกิจ บางอย่างร่วมกันชัดเจน และขอบเขตของชุมชนจะมีอาณาบริเวณที่ชัดเจน

ชุมชนเมือง หมายถึง บริเวณที่มีประชากรตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างหนาแน่น เป็นบริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่น อยู่ในเขตการปกครองแบบใดแบบหนึ่ง มีความเจริญเป็นศูนย์กลางต่าง ๆ มีการติดต่อค้าขาย การศึกษา มีสิ่งก่อสร้าง ถนนหนทาง ทั้งภายในเมือง นอกเมือง และระหว่างเมือง

ชุมชนชนบท หมายถึง พื้นที่ที่อยู่นอกเขตเมือง โดยทั่วไปมีการตั้งถิ่นฐานเบาบาง ความหนาแน่นของประชากรน้อย มีความเป็นอยู่ในลักษณะของสังคมแบบชนบทการเกษตร ห่างไกลจากศูนย์กลางการบริหารและการบริการ ส่วนใหญ่การใช้ที่ดินในชนบทจะเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ หมายถึง ชุมชนที่มีการดำเนินงานปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการมีสุขภาพดี สร้างเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงบริการทางสังคม และบริการทางสุขภาพที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึง

ชุมชนที่เหมาะสม หมายถึง ชุมชนที่มีการอยู่อาศัยร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน และมีความเอื้ออาทรต่อกัน ชุมชนมีคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สามารถตอบสนองต่อการดำรงชีวิตของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นอยู่ ความพอใจและความต้องการได้

ชุมชนที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี หมายถึง ชุมชนที่ส่งเสริมพหุพลัง (Active Aging) โดยครอบคลุมสถานะความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พื้นที่สาธารณะ การเข้าถึงสถานที่สาธารณะอย่างสะดวกสบาย มีระบบบริการสุขภาพครอบคลุม เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการต้นแบบ หมายถึง ชุมชน/ตำบล/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age - Friendly Communities) ผ่านเกณฑ์ อย่างน้อย 3 องค์ประกอบ และมีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ดังนี้

1. มีศาสนสถานส่งเสริมสุขภาพ อย่างน้อย 1 แห่ง (วัด โบสถ์คริสต์ มัสยิด เป็นต้น)
2. มีชมรมผู้สูงอายุด้านสุขภาพที่ดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง อย่างน้อย 1 ชมรม
3. รพ.สต./หน่วยงานราชการในพื้นที่มีการปรับปรุงสถานที่ที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุและผู้พิการ อย่างน้อย 2 แห่ง
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินโครงการดูแลส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ อย่างน้อย 1 โครงการ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมโครงการตำบล Long Term Care

องค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) กำหนดองค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุไว้ 8 องค์ประกอบ ดังนี้

1. อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor spaces and building)
2. ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Participation)
5. การให้ความเคารพและการยอมรับ (Respect and social inclusion)
6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and employment)
7. การสื่อสารและการให้ข้อมูล (Communication and information)
8. การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community support and health services)

จากกรอบการบูรณาการความร่วมมือ 7 กระบวน ยกระดับการพัฒนากำลังคน ใช้เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ 4S ของผู้สูงอายุ โดยมีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธานพิธีลงนามข้อตกลงบูรณาการความร่วมมือระหว่าง 7 กระทรวง ในวันที่ 24 มีนาคม 2565 ณ ทำเนียบรัฐบาล ประกอบด้วย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกันดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือ 4S ประกอบด้วย **1) Social Participation** (ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม) **2) Social Security** (ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัย) **3) Strong Health** (ส่งเสริมสุขภาพแข็งแรง) **4) Smart Digital and Innovation** (ส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมอย่างชาญฉลาด) ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้สูงอายุเป็นหลักชัยของสังคม” ซึ่งในการขับเคลื่อนชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ มีการดำเนินการร่วมกันหลายกระทรวงทั้งกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงสาธารณสุข โดยมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของแต่ละกระทรวงเพื่อส่งเสริมพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ และหนุนเสริมการดำเนินงานร่วมกันแบบบูรณาการ และในปี 2566 ที่ผ่านมามีพื้นที่ดำเนินการขับเคลื่อนงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการจำนวน 126 แห่ง 77 จังหวัดรวมกรุงเทพมหานคร โดยมีพื้นที่ที่ดำเนินการครบทั้ง 8 องค์ประกอบจำนวน 31 แห่ง โดยในปีงบประมาณ 2567 ได้มีการกำหนดตัวชี้วัด **การดำเนินงานพัฒนาพื้นที่ต้นแบบชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ จังหวัดละ 2 แห่ง**

กรอบการบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต : กลุ่มผู้สูงอายุ (พ.ศ. 2565-2569)

กรอบการบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง

(ที่มา: การบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มผู้สูงอายุ) พ.ศ. 2565-2569)

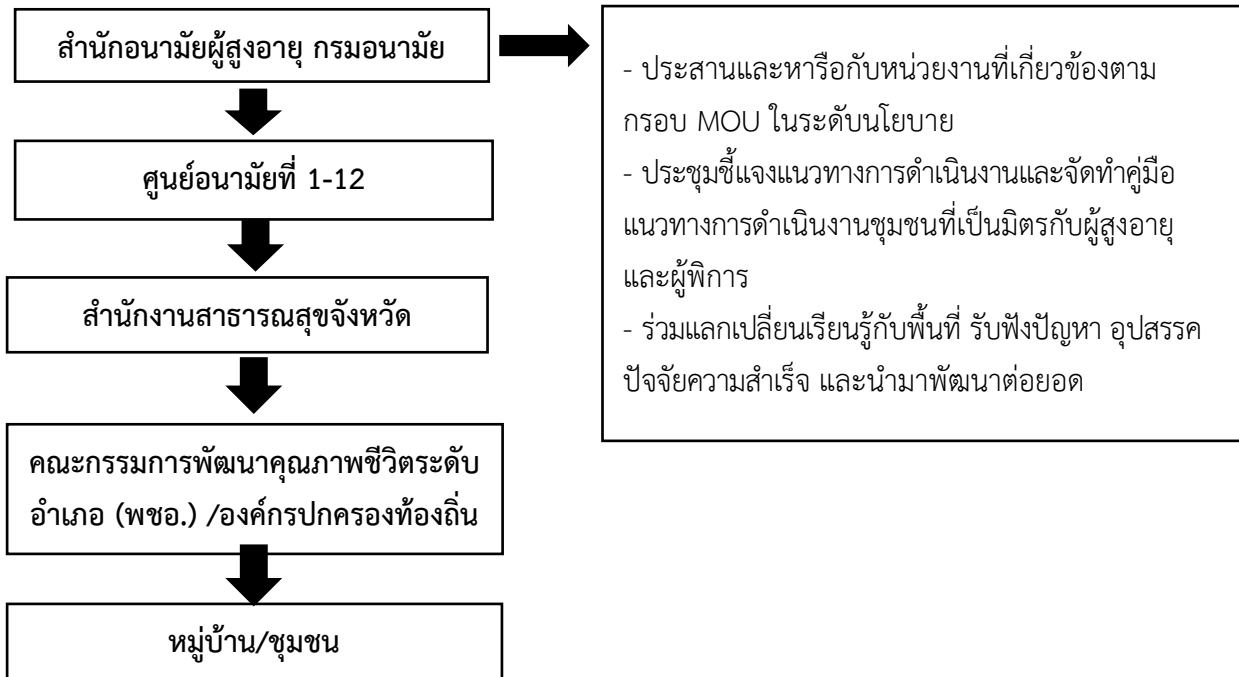
วัตถุประสงค์

1. เพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ของประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนาชุมชนที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการ ภายใต้บริบทของประเทศไทย
3. เพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities) ตามบริบทของพื้นที่

ประโยชน์ของการดำเนินงาน

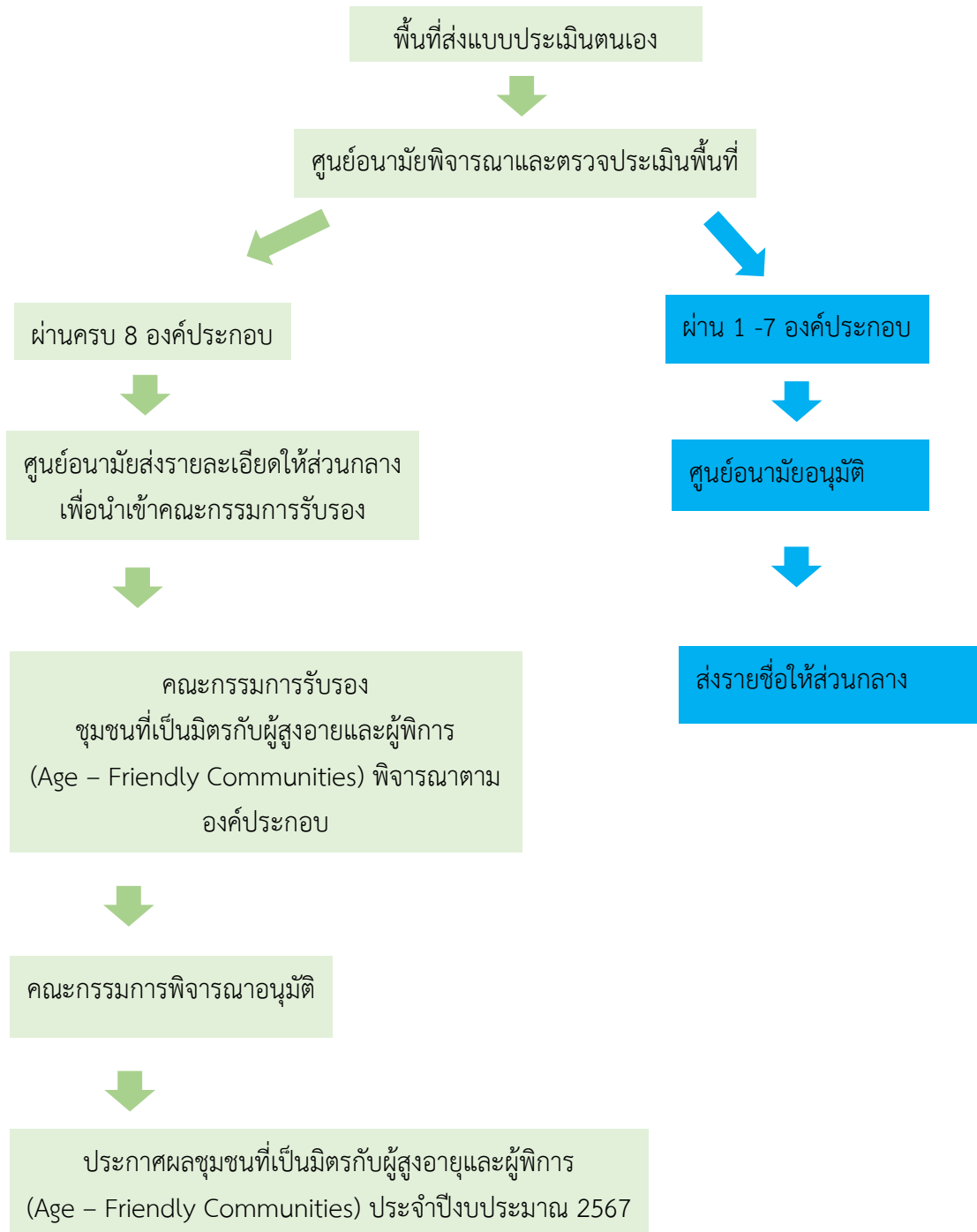
การดำเนินงานชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการจะส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุและผู้พิการในทุกมิติ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณแบบผสมผสานกับบริบทเดิมของผู้สูงอายุและผู้พิการ ส่งผลให้ผู้สูงอายุและผู้พิการสุขภาพร่างกายดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยในชุมชนของตนเองลดการพึ่งพิงจากบุคคลอื่น สามารถพึ่งพาตนเองได้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการประเมินรับรองชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities) 8 องค์ประกอบ

ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร่วมกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ทำการประเมินตนเองเบื้องต้น เพื่อพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ก่อนรับการประเมินจากคณะกรรมการระดับจังหวัด/ศูนย์อนามัย

เกณฑ์การประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities)

ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities) หมายถึง ชุมชนที่มีการดำเนินงานปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ชุมชนหรือเมือง และโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการมีสุขภาพดี สร้างเสริมให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีอายุยืนยาว และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถเข้าถึงบริการทางสังคม และบริการทางสุขภาพอย่างทั่วถึงครอบคลุมผู้สูงอายุและผู้พิการทุกกลุ่ม

องค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) กำหนดองค์ประกอบเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุไว้ดังนี้

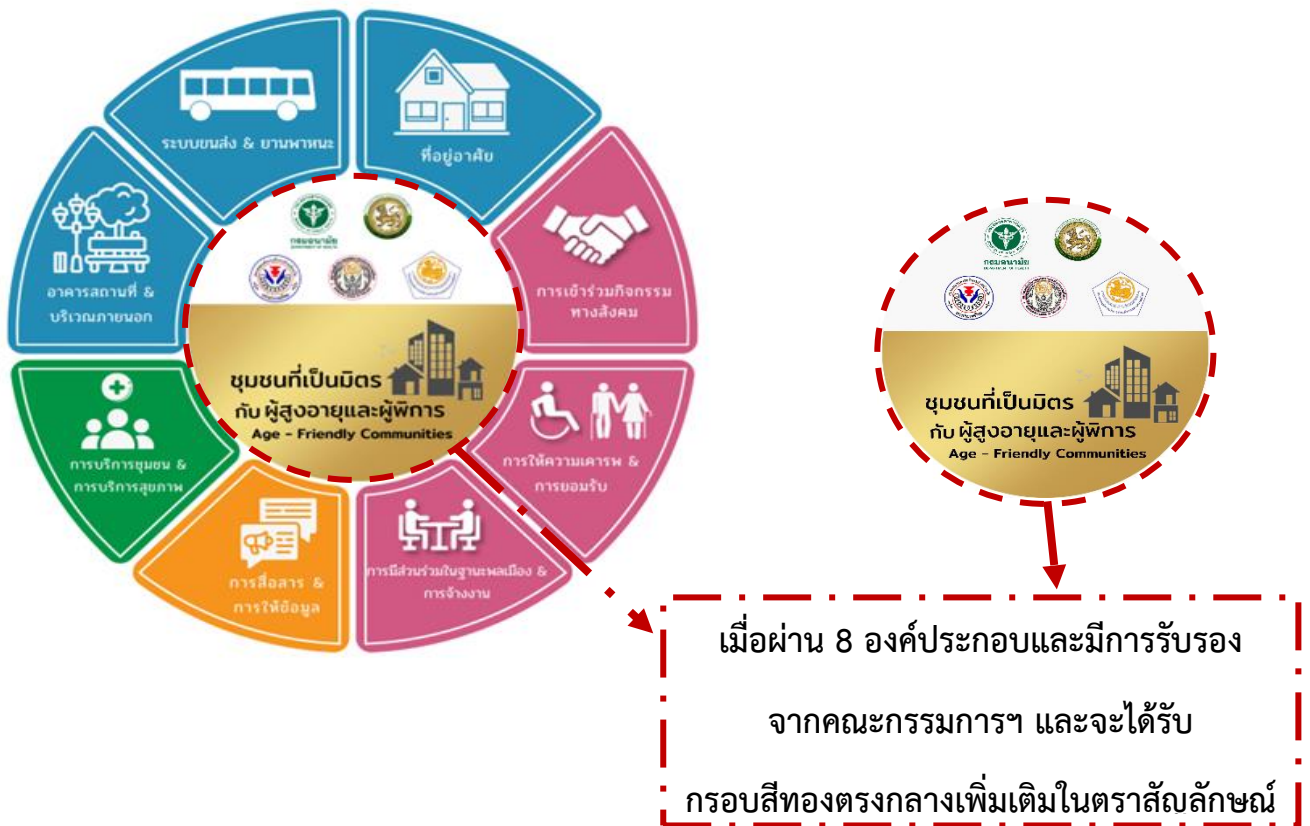
1. อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor spaces and building)
2. ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation)
3. ที่อยู่อาศัย (Housing)
4. การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Participation)
5. การให้ความเคารพและการยอมรับ (Respect and social inclusion)
6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and employment)
7. การสื่อสารและการให้ข้อมูล (Communication and information)
8. การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community support and health services)

กรมอนามัย ได้มีการประชุมหารือผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงเกณฑ์ตามมาตรฐานขององค์การอนามัยโลกให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย เพื่อให้พื้นที่สามารถดำเนินการได้ภายใต้บริบทที่เป็นอยู่ จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า การที่พื้นที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ มีองค์ประกอบหลายส่วน และต้องอาศัยความร่วมมือในพื้นที่หลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง การที่จะพัฒนาพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งให้เป็นชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการต้องใช้เวลาหลายปี และมีการวางแผนระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จึงได้กำหนดการดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities) เริ่มต้นจาก 1 องค์ประกอบตามความพร้อมของพื้นที่ และสามารถพัฒนาปรับปรุงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนครบทั้ง 8 องค์ประกอบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่องต่อไป โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. เกณฑ์การผ่านในแต่ละองค์ประกอบ ต้องผ่านเกณฑ์การตรวจสอบตามองค์ประกอบ
ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
2. เมื่อผ่านเกณฑ์แต่ละองค์ประกอบ จะได้รับสัญลักษณ์ตามองค์ประกอบ

- *หมายเหตุ: 1. สัญลักษณ์ตามองค์ประกอบ มีทั้งหมด 8 ส่วน
 2. ท่านสามารถพัฒนาและปรับปรุงพื้นที่ได้มากกว่า 1 องค์ประกอบตามความสมัครใจ

แบบฟอร์มรายงาน

ประวัติและผลงาน
ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ชื่อเมือง/อปท./ชุมชน ..... จังหวัด.....

ชื่อผู้บริหาร .....

ชื่อผู้ประสานงาน.....

เบอร์โทรศัพท์ ..... E – mail : .....

Website หรือ Facebook หน่วยงาน : .....

ผลงานเด่น

.....

.....

.....

.....

.....

ผลสำเร็จที่ภาคภูมิใจ

.....

.....

.....

.....

ภาพถ่ายเมืองและบริเวณ (แต่ละองค์ประกอบ)

ภาพกิจกรรม

*จัดส่งในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ ส่งมาทาง E-mail ผู้รับผิดชอบงาน

แบบสรุปผลการประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age –Friendly Communities) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

เขตสุขภาพที่ .....

จังหวัด	ชื่อเมือง/อปท./ชุมชน (ตำบล/อำเภอ/จังหวัด)	ผลการประเมินผ่านเกณฑ์							
		องค์ประกอบที่ 1 อาคารสถานที่ และ บริเวณภายนอก	องค์ประกอบที่ 2 ระบบขนส่งและ ยานพาหนะ	องค์ประกอบที่ 3 ที่อยู่อาศัย	องค์ประกอบที่ 4 การเข้าร่วม กิจกรรมทาง สังคม	องค์ประกอบที่ 5 การให้ความ เคารพและการ ยอมรับ	องค์ประกอบที่ 6 การมีส่วนร่วม ในฐานะพลเมือง และการจ้างงาน	องค์ประกอบที่ 7 การสื่อสารและ การให้ข้อมูล	องค์ประกอบที่ 8 การบริการชุมชน และการบริการ สุขภาพ
จังหวัด ก	เทศบาล ข	ผ่าน	ผ่าน	-	ผ่าน	-	-	-	ผ่าน

คำอธิบาย : ให้ศูนย์อนามัยสรุปภาพรวมของชุมชนทั้งหมดตาม 8 องค์ประกอบของชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ และส่งรายงานรายละเอียดองค์ประกอบที่ **ผ่าน** มายังส่วนกลาง

ลงชื่อผู้รายงาน   ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

หมายเหตุ

1. ผ่าน คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินแต่ละองค์ประกอบ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
2. ต้องปรับปรุง คือ มีผลรวมคะแนนการประเมินแต่ละองค์ประกอบ ต่ำกว่าร้อยละ 60
3. ชุมชนที่ผ่านทั้ง 8 องค์ประกอบ ให้มีการนำเสนอต่อเวทีที่ประชุมคณะกรรมการที่กรมอนามัยกำหนด เพื่อรับรองผลการพัฒนา

แบบประเมินชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ (Age – Friendly Communities)

คำชี้แจง : ให้พิจารณาตามเกณฑ์การประเมินแล้วทำเครื่องหมาย “” ลงในช่องว่าง

มี = สภาพที่ได้ตามมาตรฐาน ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ไม่มี = สภาพที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ควรปรับปรุง

องค์ประกอบที่ 1 อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor spaces and building)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
1. บริเวณพื้นที่ภายนอกอาคารและตัวอาคารมีความสะอาด			
2. บริเวณภายในอาคารมีความเป็นระเบียบ แบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน			
3. มีไฟส่องสว่างเวลากลางคืน			
*4. บริเวณพื้นที่ทำกิจกรรมไม่ขรุขระ ไม่ลื่น ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ			
5. มีสวนสาธารณะหรือสวนหย่อมให้บริการ			
6. มีเก้าอี้หรือที่นั่งรอสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ			
7. มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ			
8. อาคารและพื้นที่สาธารณะมีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริเวณพื้นที่ต่างระดับ ห้องน้ำ ป้ายบอกทางไปจุดบริการสำหรับผู้สูงอายุที่ชัดเจน ฯลฯ			
*9. มีช่องทางพิเศษสำหรับให้บริการผู้สูงอายุและผู้พิการ			
*10. ตัวอาคาร บริเวณทางลาด ห้องน้ำและบันได มีราวจับ			
11. นอกอาคาร มีทางเดินรอบอาคารที่กว้างขวาง บันไดไม่สูงชัน และมีราวจับ พื้นไม่ลื่น			
*12. ห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการผ่านมาตรฐาน ส้วมสาธารณะ (HAS) อย่างน้อย 1 จุด (เอกสารแนบหน้า 43)			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 1 จำนวน 12 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 4,9,10,12)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 7 ข้อขึ้นไป)

สถานที่ที่ควรประเมิน คือ สถานที่สาธารณะที่ผู้สูงอายุใช้บริการหรือรวมกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ เช่น วัด โรงเรียนผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ ที่ทำการเทศบาล ที่ทำการ อบต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

องค์ประกอบที่ 2 ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
*1. มีบริการขนส่งสาธารณะ ให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุได้			
*2. มีป้ายจราจรและป้ายทางแยกที่มองเห็นง่ายและเหมาะสม			
*3. มีเส้นทางการจราจรที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนวิสัยการมองเห็นของผู้ขับขี่			
4. มีที่จอดรถพิเศษและจุดรับ-ส่ง สำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และบุคคลที่มีความต้องการเป็นพิเศษโดยเฉพาะ			
*5. ยานพาหนะสะอาด อยู่ในสภาพดี ขึ้น-ลงสะดวก และมีที่นั่งสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ			
6. มีป้ายประกาศแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ ราคา เส้นทาง ตารางเวลาเดินรถ และบริการพิเศษต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเข้าถึงได้ง่าย			
7. พนักงานขับรถจอดรถที่ป้ายที่กำหนดไว้ ชิดขอบทางเดิน เพื่ออำนวยความสะดวกในการขึ้น-ลง และรอให้ผู้โดยสารเข้าที่นั่งก่อนจึงออกรถได้			
*8. มีการฝึกอบรมผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ใช้และการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ในสภาพพร้อมใช้งาน			
9. มีบริการขนส่งเสริม ในกรณีที่การขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ			
10. มีบริการรถรับจ้างที่คิดค่าโดยสารในราคาที่เหมาะสม			
11. มีการบำรุงรักษาถนนให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา รวมทั้งมีฝาปิดท่อระบายน้ำและมีไฟส่องสว่างเวลากลางคืน			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 2 จำนวน 11 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 1,2,3,5,8)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 7 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 3 ที่อยู่อาศัย (Housing)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
*1. บ้านที่อยู่อาศัยมีความมั่นคง ปลอดภัยเหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการ เช่น พื้นไม่ลื่น ไม่มีสิ่งของกีดขวางทางเดิน ห้องน้ำมีราวจับ			
2. มีบ้านเช่าของรัฐและเอกชนที่สะอาด มีการบำรุงรักษาที่ดีและปลอดภัย			
3. มีที่พักอาศัยเพียงพอในราคาที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ			
*4. สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านสะอาด ไม่มีน้ำขัง หรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงพาหะนำโรค			
*5. ส้วมในบ้านเป็นแบบนั่งราบหรือชักโครก และมีราวจับ			
6. มีพื้นที่ใช้สอยในบ้านและระดับพื้นที่ทั้งภายในอาคารและทางเดินที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว			
7. มีการประเมินความเสี่ยงที่พักอาศัยเพื่อปรับปรุงให้เหมาะกับบริบทของผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (เอกสารแนบหน้า 44)			
8. มีบริการปรับปรุงบ้านที่อยู่อาศัยเดิมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ			
9. กรณีที่พักอาศัย โรงแรม รีสอร์ท มีราคาถูก เหมาะสม และความปลอดภัย			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 3 จำนวน 9 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 1,4,5)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 5 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 4 การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Participation)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
*1. มีการจัดงานหรือกิจกรรมในเวลาที่มีผู้สูงอายุสะดวก สามารถเข้าร่วมงานได้			
2. มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม รายละเอียดของการเดินทางและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ			
3. สถานที่จัดงานหรือจัดกิจกรรมที่อยู่ในทำเลที่สะดวกในการเดินทาง เข้าถึงได้สะดวก			
4. กิจกรรมหรืองานที่ต้องมีค่าเข้าร่วมงาน มีราคาที่เหมาะสม			
5. มีการจัดงานหรือกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมได้ตามลำพัง			
6. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและจูงใจให้ผู้สูงอายุกลุ่มต่าง ๆ ได้มาร่วมงาน			
*7. มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่แยกตัว กลุ่มคนที่เสี่ยงต่อการอยู่อย่างโดดเดี่ยว อยู่คนเดียวออกมาร่วมกิจกรรมในชุมชน			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 4 จำนวน 7 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 1,7)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 4 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 5 การให้ความเคารพและการยอมรับ (Respect and social inclusion)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
1. มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการและความชอบที่หลากหลายของผู้สูงอายุ			
*2. มีการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มวัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกในครอบครัว			
3. ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับการยกย่อง ในฐานะผู้ให้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ประกาศเกียรติคุณ กิจกรรมน้อมรำลึกผู้สูงอายุ			
*4. มีการสนับสนุนผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ประวัติศาสตร์ และความชำนาญเฉพาะตัว (เช่น วิชาชีพชาวบ้าน ฯลฯ) ให้แก่คนวัยต่าง ๆ ในชุมชน			
5. มีการเผยแพร่เรื่องราวของผู้สูงอายุในชุมชนที่เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตด้านต่างๆ ในสื่อสาธารณะ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก อินโฟกราฟฟิก			
6. ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน สามารถใช้บริการสาธารณะ บริการเสริมและบริการอื่นๆ			
7. มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้น เช่น ภาครัฐท้องถิ่นที่ปรึกษาหรือการนำทำกิจกรรมในชุมชน ฯลฯ			
8. มีโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้สูงอายุและมีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 5 จำนวน 8 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 2,4)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 5 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 6 การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and employment)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
1. มีงานอาสาสมัครสำหรับผู้สูงอายุที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการฝึกอบรมหลังเกษียณด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำ และมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม			
*2. ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการประชาคมในชุมชน			
3. มีการสื่อสารรณรงค์และการรับรู้ หรือโอกาสในการจ้างงาน งานอาสาสมัคร และมีการส่งเสริมการจ้างงานในผู้สูงอายุตามความเหมาะสม			
4. มีสถานที่ทำงานเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ			
*5. มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีงานทำด้วยตัวเอง			
6. ผู้สูงอายุที่มีความประสงค์อยากทำงานหรือหารายได้ มีงานทำร้อยละ 20			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 6 จำนวน 6 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 2,5)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 4 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 7 การสื่อสารและการให้ข้อมูล (Communication and information)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
*1. มีระบบการสื่อสารและการให้ข้อมูลพื้นฐานที่ออกแบบมาเพื่อเข้าถึงผู้อาศัยทุกกลุ่มวัยในชุมชน			
*2. มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและเชื่อถือได้ มีเครือข่ายการประสานงาน และมีศูนย์กลางการเผยแพร่ที่เข้าถึงได้			
*3. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่น่าสนใจ และการแจ้งเตือนภัยสำหรับผู้สูงอายุ			
4. มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ โดยมีเนื้อหาหลักที่ชัดเจน ผู้สูงอายุสามารถมองเห็นได้			
5. มีบริการคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตสาธารณะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ศาลาประชาคมหมู่บ้านหรือห้องสมุดชุมชน			
*6. มีการให้ข้อมูลข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ที่เชื่อถือได้แก่ผู้สูงอายุ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น			
7. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการ เช่น ตู้กดบัตรคิว วิทยุ โทรศัพท์มือถือ ATM ตู้ขายตั๋วอัตโนมัติ โทรศัพท์มือถือ มีปุ่มกดและตัวอักษรขนาดใหญ่ มีคำแนะนำที่เข้าใจง่าย			
8. มีกิจกรรม/หลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย อย่างน้อย 1 ครั้ง			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 7 จำนวน 8 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 1,2,3,6)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 5 ข้อขึ้นไป)

องค์ประกอบที่ 8 การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community support and health services)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		รายละเอียดที่ตรวจพบ
	มี	ไม่มี	
*1. ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการบริการ การดูแลรักษา พื้นฟูสุขภาพ และดูแลต่อเนื่องที่บ้านจากสหสาขาวิชาชีพ			
2. สถานบริการมีช่องทางบริการผู้สูงอายุแบบ One Stop Service หรือคลินิกสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน			
*3. ชุมชนมีการรณรงค์ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม			
4. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการประเมินและคัดกรองสุขภาพ			
5. สนับสนุนให้มีการพัฒนานวัตกรรม วิจัย ด้านส่งเสริมสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน			
6. ส่งเสริมให้มีการเฝ้าระวังความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน			
รวม			

หมายเหตุ : องค์ประกอบที่ 8 จำนวน 6 ข้อ (* ข้อที่ควรผ่านการประเมิน คือ 1,3)

เกณฑ์การผ่านองค์ประกอบนี้จะต้องผ่านการประเมิน ร้อยละ 60 (ผ่าน 4 ข้อขึ้นไป)

ภาคผนวก

ภาคผนวก

แนวทาง/กิจกรรมตัวอย่าง ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ

ทางลาด

- พื้นผิววัสดุทางลาดต้องไม่ลื่น
- ทางลาดให้มีความกว้างมากกว่า หรือ เท่ากับ 0.90 เมตร ทางลาดที่มีความยาวมากกว่า หรือเท่ากับ 6 เมตร ให้มีความกว้างมากกว่าหรือเท่ากับ 1.50 เมตร มีชานพักกว้าง 1.50 เมตร ในทุกๆ ระยะ
- ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 2.50 เมตรขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้ง 2 ข้าง
- ทางลาดที่ไม่มีผนังกัน ต้องยกขอบสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 15 เซนติเมตร และมีราวกันตก
- ในจุดที่มีพื้นเปลี่ยนระดับไม่เกิน 20 มิลลิเมตร พื้นลาดที่เชื่อมพื้นที่ต่างระดับเข้าด้วยกัน ควรมีความชันไม่เกิน 45 องศา
- ราวจับต้องสูงจากพื้น 80-90 เซนติเมตร ทำด้วยวัสดุเรียบ มั่นคง แข็งแรง มีลักษณะกลมมน
- ราวจับต้องยาวต่อเนื่องกัน ปลายราวควรยื่นเลยจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาด 30-40 เซนติเมตร
- ควรใช้สีให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างพื้นผิวของทางลาดกับพื้นของจุดเชื่อมต่อ และระหว่างพื้นทางลาดกับผนังที่ติดกับทางลาด

ประตู/ทางเข้า

- ประตูควรเป็นประตูบานเลื่อน หรือประตูบานเปิดออก
- ประตูกว้างอย่างน้อย 0.90 เซนติเมตร ให้รถวีลแชร์สามารถผ่านประตูได้
- กลอนประตูสามารถจับใช้งานได้สะดวกด้วยมือข้างเดียว เช่น กลอนประตูแบบโยก

บันได

- หลีกเลียงบันไดเวียน
- ขั้นบันไดควรเป็นแบบเดียวกัน มีระยะเท่ากันในทุกระดับขั้น
- ความยาวไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร สำหรับบันไดทางเดียว และไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร สำหรับบันไดที่ต้องการให้เดินสวนกัน
- พื้นผิวของบันไดใช้วัสดุที่ไม่ลื่น มีจุดก้านบันไดที่มีสีแตกต่างจากพื้นผิว
- มีชานพักเป็นระยะ ความกว้างชานพักไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร
- มีราวจับทั้งสองข้างอย่างต่อเนื่อง ทำด้วยวัสดุเรียบ มั่นคง แข็งแรง มีลักษณะกลมมน ความสูงจากพื้นประมาณ 80-90 เซนติเมตร
- ควรทำพื้นผิวต่างสัมผัสไว้บริเวณก่อนขึ้นบันไดและสิ้นสุดบันได

ทางเดิน-ทางเชื่อม

- ทางเดิน – ทางเชื่อม บริเวณทางแยกต้องมีพื้นผิวต่างกัน และไม่ขนานกับทางเดิน
- ทางเดิน – ทางเชื่อม มีราวจับทั้ง 2 ข้าง ที่มีความมั่นคงแข็งแรง

ที่จอดรถ ปลอดภัย

- ที่จอดรถผู้พิการควรอยู่ใกล้ทางเข้าอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบมีระดับเสมอกัน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้อ อยู่บนพื้นของที่จอดรถ ด้านที่ติดกับทางเดินรถ และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ ทางสัญจรจากที่จอดรถผู้พิการไปยังทางเข้าอาคาร ควรเป็นพื้นราบระดับเดียวกัน

ป้ายสัญลักษณ์ คือ ป้ายติดแสดงบ่งชี้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการใช้งาน คือ

- ติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ รูปผู้พิการเพื่อแสดงนำทางไปยังสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
- ป้ายสัญลักษณ์กำหนดเป็นพื้นหลังสีน้ำเงิน ตัวหนังสือสีขาว หรือสลับกัน พื้นหลังสีขาว ตัวหนังสือสีน้ำเงิน
- ติดแสดงป้ายสัญลักษณ์ในตำแหน่งที่ชัดเจน สามารถมองเห็นได้สะดวกทั้งกลางวัน และกลางคืน

ห้องน้ำสำหรับผู้สูงอายุ

- ห้องน้ำต้องมีราวจับในแนวตั้งมีความยาวไม่น้อยกว่า 60 ซม. มีโถส้วมชนิดนั่งห้อยขา สูงจากพื้น 45-50 เซนติเมตร และประตูควรมีความกว้างสุทธิของประตูต้องไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร พื้นที่ว่างภายใน มีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร

- อ่างล้างมือควรมีราวจับในแนวนอน โดยความสูงของราวจับทั้งสองข้างควรสูง 0.8 – 1 เมตร

สวนและฐานออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

- สวนหย่อมขนาดเล็กย่านชุมชน หรือสวนใกล้บ้าน เป็นสวนสาธารณะที่มีกิจกรรมสำหรับประชากรทุกวัย เพื่อให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ มีพื้นที่ไม่เกิน 2 ไร่ เป็นพื้นที่สวนหย่อมขนาดเล็ก สำหรับพักผ่อนหย่อนใจผู้คนในระแวกนั้น อีกทั้งง่ายต่อการเข้าถึงจากทางเท้าและถนน มีพื้นที่สำหรับการพักผ่อนแบบเพลิดเพลินกับสิ่งสวยงาม เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ ฯลฯ มีที่เล่นกีฬา หรือมีเครื่องเล่นออกกำลังกาย

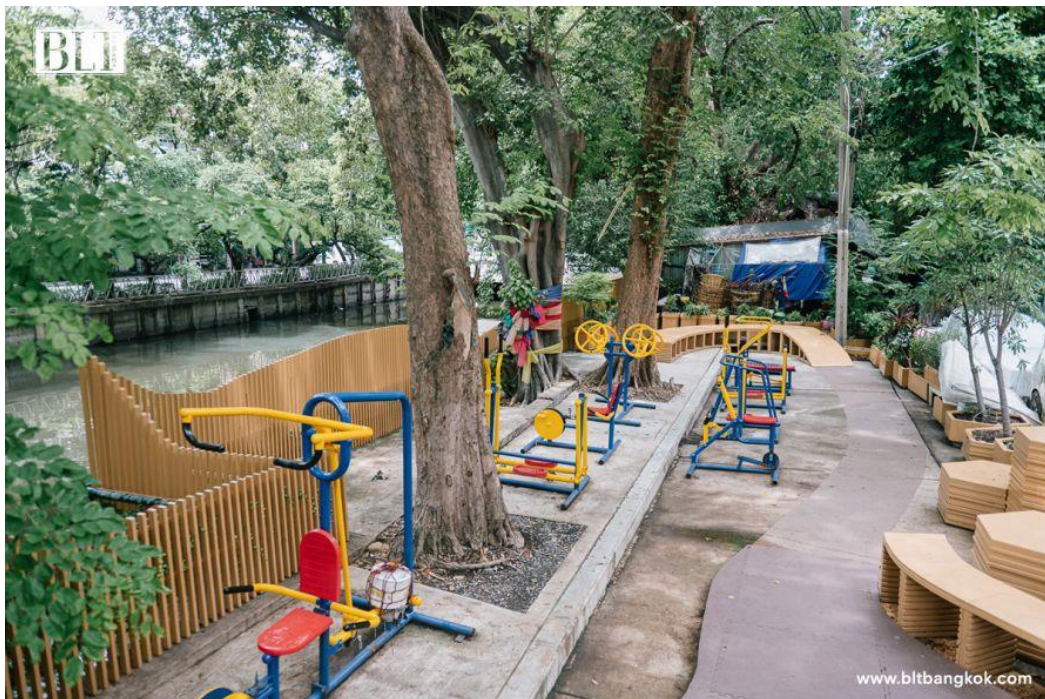
- สภาพแวดล้อมภายในสวน ปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน เช่น ทางเดินเรียบ ไม่มีสิ่งกีดขวาง มีจุดนั่งพักเป็นระยะ

- มีต้นไม้สีเขียว ร่มรื่น แสงแดด สายลม อากาศบริสุทธิ์

- มีพื้นที่ออกกำลังกาย ทำกิจกรรมแบบกลุ่มได้ เช่น รำไทเก๊ก โยคะ เต้นแอโรบิก เดิน เป็นต้น และมีเครื่องออกกำลังกายลดแรงกระแทก

- เป็นสถานที่ได้พบปะผู้คน ได้ทำกิจกรรมรวมกลุ่ม หรือกิจกรรมต่าง ๆ

- มีที่จอดรถผู้พิการ ผู้สูงอายุ ใกล้กับทางเข้า

ที่มา : สวนสาธารณะสันติชัยปราการ กรุงเทพมหานคร

ที่มา : สวนสาธารณะสันติชัยปราการ กรุงเทพมหานคร

การเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของคนในเมือง/ชนบท

1. ดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมหรือสื่อสารประชาสัมพันธ์ครอบคลุมกิจกรรมด้านสาธารณสุข ทั้ง 4 ประเด็น ประกอบด้วย
  - 1.1 การส่งเสริมสุขภาพกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มผู้พิการ ส่งเสริมการออกกำลังกาย การส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคที่เหมาะสม เป็นต้น
  - 1.2 การป้องกันและควบคุมโรค เช่น การป้องกันควบคุมโรคติดต่อหรือโรคไม่ติดต่อที่เป็นปัญหาในพื้นที่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคด้วยตนเอง เป็นต้น
  - 1.3 การรักษาโรคเบื้องต้น เช่น การจัดบริการให้ประชาชนได้มีสิทธิหรือเข้าถึงการรักษาพยาบาลที่สะดวก รวดเร็ว การจัดระบบการส่งต่อผู้ป่วย หน่วยแพทย์ฉุกเฉิน การออกหน่วยเคลื่อนที่รักษาพยาบาล การจัดบริการรักษาพยาบาลเชิงรุก เป็นต้น
  - 1.4 การฟื้นฟูสภาพ เช่น ส่งเสริมการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน ฟื้นฟูสภาพจิตใจให้ผู้ป่วย ให้บริการกายภาพบำบัดในเชิงรุก เป็นต้น
2. การประสานการดูแลสุขภาพในชุมชน หรือ ทรัพยากรด้านการจัดการสุขภาพ ทั้งในและนอกพื้นที่

คำชี้แจงการใช้เกณฑ์

องค์ประกอบที่ 1 อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก (Outdoor spaces and building)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
1. บริเวณพื้นที่ภายนอกอาคารและตัวอาคารมีความสะอาด	<ul style="list-style-type: none"> ○ ความสะอาด หมายถึง ไม่มีฝุ่น หยากไย ไม่มีคราบสกปรก ○ พื้นที่ภายในอาคาร พื้นทางเดิน ทางเท้า ผนัง เพดาน ที่นั่ง เก้าอี้ ห้องน้ำ สะอาดไม่มีเศษขยะบนพื้น ไม่มีคราบสกปรก ○ พื้นที่ภายนอกอาคาร ทางเดินนอกอาคาร ลานอเนกประสงค์ สนามหญ้า สะอาดไม่มีขยะ หญ้าไม่รก และมีถังรองรับมูลฝอยที่มีฝาปิดมิดชิดอยู่ในสภาพดี
2. บริเวณภายในอาคารมีความเป็นระเบียบ แบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน	<ul style="list-style-type: none"> ○ กำหนดพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจนหรืออาจมีป้ายติด ทั้งในการจัดวางของพื้นที่ จัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือ เพื่อความสะดวกในการค้นหาและป้องกันผู้สูงอายุสะดุดล้ม
3. มีไฟส่องสว่างเวลากลางคืน	<ul style="list-style-type: none"> ○ ภายในอาคาร บริเวณที่ทำกิจกรรมภายในอาคารและมีป้ายทางออก เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกอาคารต้องติดตั้ง เพื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟไหม้ ไฟดับ ผู้ที่อยู่ในอาคารจะได้อพยพหนีภัยออกจากอาคารได้อย่างปลอดภัย ○ ภายนอกอาคาร ไฟส่องสว่างบริเวณที่ผู้สูงอายุต้องทำกิจกรรมในเวลากลางคืน เช่น ลานกีฬาชุมชน ลานจอดรถสาธารณะ
*4. บริเวณพื้นที่ทำกิจกรรมไม่ขรุขระ ไม่ลื่น ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	<ul style="list-style-type: none"> ○ สนาม ลานอเนกประสงค์หรือพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมไม่เป็นหลุมหรือบ่อน้ำ ไม่มีเศษไม้ ก้อนหินขนาดใหญ่ หรือเศษวัสดุอื่นๆ
5. มีสวนสาธารณะหรือสวนหย่อมให้บริการ	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีสวนสาธารณะหรือสวนหย่อม หรือพื้นที่สีเขียวที่มีความร่มรื่น และไม่มีกิ่งไม้หรือเศษใบไม้รกรุงนเกินไป
6. มีเก้าอี้หรือที่นั่งรอสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีเก้าอี้สำหรับผู้สูงอายุโดยเฉพาะ นั่งพักหรือนั่งรอระหว่างรับบริการอย่างน้อย 1 จุด
7. มีที่จอดรถสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ที่จอดรถผู้พิการควรอยู่ใกล้ทางเข้าอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบมีระดับเสมอกัน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้อ อยู่บนพื้นของที่จอดรถด้านที่ติดกับทางเดินรถ และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2.00 เมตร

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
	ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ ทางสัญจรจากที่จอดรถผู้พิการไปยังทางเข้าอาคาร ควรเป็นพื้นราบระดับเดียวกัน
8. อาคารและพื้นที่สาธารณะมีป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น บริเวณพื้นที่ต่างระดับ ห้องน้ำ ป้ายบอกทางไป จุดบริการสำหรับผู้สูงอายุที่ชัดเจน ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ป้ายสัญลักษณ์ คือ ป้ายติดแสดงบ่งชี้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการใช้งาน คือ <ul style="list-style-type: none"> - ติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ รูปผู้พิการเพื่อแสดงนำทางไปยังสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ - ป้ายสัญลักษณ์กำหนดเป็นพื้นหลังสีน้ำเงิน ตัวหนังสือสีขาว หรือสลับกัน พื้นหลังสีขาว ตัวหนังสือสีน้ำเงิน ○ ติดแสดงป้ายสัญลักษณ์ในตำแหน่งที่ชัดเจน สามารถมองเห็นได้สะดวกทั้งกลางวันและกลางคืน
*9. มีช่องทางพิเศษสำหรับให้บริการผู้สูงอายุและผู้พิการ	○ ช่องทางพิเศษสำหรับการไปใช้บริการของผู้สูงอายุในสถานราชการหรือสถานที่ที่ผู้สูงอายุไปใช้บริการ
*10. ตัวอาคาร บริเวณทางลาด ห้องน้ำและบันได มีราวจับ	○ มีราวจับอย่างน้อย 1 จุด ในบริเวณ เช่น ตัวอาคาร ทางลาด บันได เป็นต้น
11. นอกอาคาร มีทางเดินรอบอาคารที่กว้างขวาง บันไดไม่สูงชัน และมีราวจับพื้นไม่ลื่น	○ พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น จุดต่อระหว่างพื้นกับทางลาดต้องเรียบ ไม่ทำให้ผู้สูงอายุสะดุด
*12. ห้องน้ำสาธารณะสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการผ่านมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสาธารณสุข (HAS) อย่างน้อย 1 จุด	○ เอกสารแนบเกณฑ์ ส้วม HAS : ความสะอาด (Healthy : H) ความเพียงพอ (Accessibility : A) ความปลอดภัย (Safety : S) (เอกสารแนบหน้า 43)

องค์ประกอบที่ 2 ระบบขนส่งและยานพาหนะ (Transportation)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*1. มีบริการขนส่งสาธารณะ ให้บริการและอำนวยความสะดวกให้กับผู้สูงอายุได้	<ul style="list-style-type: none"> ○ บริการขนส่งสาธารณะ เช่น รถเมล์ รถสองแถว รถสามล้อ รถไฟ เรือ ฯลฯ ○ สถานีบริการสะดวกต่อการเข้าใช้ และมีส่วนประกอบสำคัญ ๆ ได้แก่ ทางลาด บันไดเลื่อน ลิฟต์ ชานชาลาที่เหมาะสม ห้องน้ำสาธารณะ รวมทั้งป้ายสื่อความหมายที่ชัดเจน และอยู่ในจุดที่เห็นได้ง่าย ○ รถโดยสารและพาหนะขนส่งมวลชนปลอดภัยจากอาชญากรรม และผู้โดยสารไม่หนาแน่น
*2. มีป้ายจราจรและป้ายทางแยกที่มองเห็นง่ายและเหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ○ สัญลักษณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ธงสัญลักษณ์ ป้ายสัญลักษณ์ กระจกนูน กระจกโค้งจราจร หรือสัญลักษณ์ เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ○ มีการออกแบบป้ายจอดรถรับส่งผู้โดยสาร โดยอยู่ใกล้บริเวณที่ผู้สูงอายุพักอาศัย มีที่นั่งพร้อมร่มเงา ป้องกันแดด ฝน ลม มีความสะอาด ปลอดภัย และมีแสงสว่างเพียงพอ
*3. มีเส้นทางการจราจรที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทัศนวิสัยการมองเห็นของผู้ขับขี่	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีกฎระเบียบชัดเจนเกี่ยวกับระบบจราจร ○ ถนนไม่ลื่น ไม่ขรุขระ หรือปราศจากสิ่งกีดขวางที่ระบวงกรมการมองเห็นหรือทัศนวิสัยของผู้ขับขี่
4. มีที่จอดรถพิเศษและจุดรับ-ส่ง สำหรับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และบุคคลที่มีความต้องการเป็นพิเศษโดยเฉพาะ	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีที่จอดรถที่ไม่เสียค่าบริการ ○ มีที่จอดรถสงวนไว้สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ ในบริเวณใกล้ตัวอาคาร หรือป้ายรับ-ส่งผู้โดยสาร และมีการดูแลมิให้ถูกแย่งใช้โดยบุคคลทั่วไป ○ มีจุดจอดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุ และผู้พิการ เตรียมไว้ใกล้ตัวอาคารและป้ายรับ-ส่งผู้โดยสาร
*5. ยานพาหนะสะอาด อยู่ในสภาพดี ขึ้น-ลงสะดวก และมีที่นั่งสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ยานพาหนะเอื้อให้ผู้สูงอายุและผู้พิการใช้ได้สะดวก เช่น พื้นรถที่ต่ำลง ชั้นบันไดที่ไม่สูงเกินที่นั่งที่กว้างและสบาย ○ ยานพาหนะ สะอาด และอยู่ในสภาพดี ○ มีป้ายแสดงหมายเลขรถ หมายเลขเส้นทาง และจุดหมายปลายทางชัดเจน

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*6. มีป้ายประกาศแสดงข้อมูลเกี่ยวกับ ราคา เส้นทาง ตารางเวลาเดินรถ และบริการพิเศษต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเข้าถึงได้ง่าย	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้และทางเลือกในการใช้ระบบขนส่งมวลชน สำหรับผู้สูงอายุ ○ ตารางเวลาระบุชัดเจนว่า พาหนะใด ช่วงใดที่ผู้พิการสามารถใช้ได้
7. พนักงานขับรถจอดรถที่ป้ายที่กำหนดไว้ ชิดขอบทางเดิน เพื่ออำนวยความสะดวกในการขึ้น-ลง และรอให้ผู้โดยสารเข้าที่นั่งก่อนจึงออกรถได้	<ul style="list-style-type: none"> ○ พนักงานขับรถ มีความสุภาพ รักษากฎจราจร จอดรถในที่จอดรอ แนะนำให้ผู้โดยสารให้นั่งเรียบร้อยก่อนจึงออกรถ และจอดรถชิดขอบทางขึ้น-ลง เพื่อให้ความสะดวกต่อผู้สูงอายุที่จะก้าวลงจากรถ
*8. มีการฝึกอบรมผู้ขับขี่ยานพาหนะที่ใช้และการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ในสภาพพร้อมใช้งาน	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีการฝึกอบรม และการรณรงค์ให้มีการฝึกอบรมต่อเนื่อง สำหรับผู้ขับขี่ ○ ติดตามตรวจบำรุงรักษา ตรวจสภาพรถก่อนการใช้งาน
9. มีบริการขนส่งเสริม ในกรณีที่การขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีบริการพิเศษ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ และผู้พิการที่เพียงพอ
10. มีบริการรถรับจ้างที่คิดค่าโดยสารในราคาที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ○ การขนส่งสาธารณะมีราคาที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุทุกคน ○ อัตราค่าบริการต่าง ๆ คงที่ และติดแสดงให้เห็นชัด
11. มีการบำรุงรักษาถนนให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา รวมทั้งมีฝาปิดท่อระบายน้ำ และมีไฟส่องสว่างเวลากลางคืน	<ul style="list-style-type: none"> ○ ถนนอยู่ในสภาพดี และมีแสงสว่างพอเพียง มีเครื่องหมายจราจรที่ชัดเจน และอยู่ในจุดที่เหมาะสม มีป้ายจราจรและสัญญาณไฟที่ทางแยก มีท่อระบายน้ำที่มีฝาปิดป้ายจราจรต่างๆ อยู่ครบไม่สูญหาย มองเห็นง่าย และอยู่ในจุดที่เหมาะสม

องค์ประกอบที่ 3 ที่อยู่อาศัย (Housing)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*1. บ้านที่อยู่อาศัยมีความมั่นคง ปลอดภัยเหมาะสมกับผู้สูงอายุและผู้พิการ เช่น พื้นไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดิน ห้องน้ำมีราวจับ	<ul style="list-style-type: none"> ○ บ้านที่อยู่อาศัยมีความมั่นคง เช่น ตัวบ้านไม่ทรุด ผนังบ้านไม่แตกร้าวมากจนเกินไป ○ ผู้สูงอายุอยู่แล้วยังรู้สึกปลอดภัยเหมาะสมกับผู้สูงอายุ ○ พื้นไม่ขัดมันจนเกินไป เพราะผู้สูงอายุอาจเสี่ยงลื่นล้มได้ ○ มีการจัดสิ่งของ เช่น โต๊ะ ตู้ อุปกรณ์ต่างๆ ภายในบ้านให้เป็นระเบียบ ไม่วางสิ่งกีดขวางทางเดิน ○ ราวจับ ขนาดถนัดมือ ทำด้วยโลหะ หรือวัสดุอื่นใด เช่น ราวไม้ไผ่ ท่อ PVC เป็นต้น ○ ภายในบ้านมีการระบายอากาศ แสงสว่างที่เพียงพอ <p>หมายเหตุ* กรรมการสามารถสุ่มตรวจบ้านผู้สูงอายุได้ตามความเหมาะสม</p>
2. มีบ้านเช่าของรัฐและเอกชนที่สะอาด มีการบำรุงรักษาที่ดีและปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> ○ สังเกต สอบถามบริเวณ บ้านเช่า มีการบำรุงรักษาความสะอาด และดูแลเรื่องความปลอดภัยให้กับผู้สูงอายุ
3. มีที่พักอาศัยเพียงพอในราคาที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ○ กรณีบริเวณชุมชนที่มีให้บริการบ้านเช่า มีการสอบถาม และพิจารณาความเหมาะสมตามดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และบริบทพื้นที่นั้น
*4. สภาพแวดล้อมบริเวณบ้านสะอาด ไม่มีน้ำขัง หรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ และแมลงพาหะนำโรค	<ul style="list-style-type: none"> ○ เมื่อมีการสุ่มตรวจบ้านผู้สูงอายุ พบว่าบริเวณบ้านสะอาด ไม่มีน้ำขัง หรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ และแมลงพาหะนำโรค
*5. ส้วมในบ้านเป็นแบบนั่งราบหรือชักโครก และมีราวจับ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ส้วมในบ้านควรเป็นแบบนั่งราบหรือส้วมชักโครก และมีราวจับที่ปลอดภัย ○ ราวจับ ควรอยู่บริเวณใกล้โถนั่ง ไว้สำหรับพยุงตัวเวลาลุกนั่ง
6. มีพื้นที่ใช้สอยในบ้านและระดับพื้นทั้งภายในอาคารและทางเดินที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว	<ul style="list-style-type: none"> ○ พื้นที่หรือบริเวณที่ผู้สูงอายุใช้งาน เรียบ ไม่มีหลุม หรือมีสิ่งกีดขวางที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว และทำให้สะดุดล้มได้
7. มีการประเมินความเสี่ยงที่พักอาศัยเพื่อปรับปรุงให้เหมาะกับบริบทของผู้สูงอายุอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	<ul style="list-style-type: none"> ○ เอกสารแนบชื่อ : แบบประเมินความปลอดภัยด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน <p>(เอกสารแนบหน้า 44)</p>

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
8. มีบริการปรับปรุงบ้านที่อยู่อาศัยเดิมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบริการปรับปรุงบ้านที่อยู่อาศัยเดิมให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และคำนึงถึงการอยู่อาศัยของผู้สูงอายุเป็นหลัก
9. กรณีที่พักอาศัย โรงแรม รีสอร์ท มีราคาถูก เหมาะสม และความปลอดภัย	○ มีการสอบถาม และพิจารณาความเหมาะสมตามดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และบริบทพื้นที่นั้น

องค์ประกอบที่ 4 การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (Social Participation)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*1. มีการจัดงานหรือกิจกรรมในเวลาที่สูงอายุสะดวก สามารถเข้าร่วมงานได้	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สูงอายุสามารถร่วมงานโดยมีเพื่อนหรือผู้ดูแลมาด้วยได้ ○ ช่วงเวลาการจัดงานหรือกิจกรรมเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ○ งานหรือกิจกรรมเปิดกว้างสำหรับทุกคน เช่น ไม่ใช่งานที่จัดขึ้นเฉพาะสมาชิกเท่านั้น หากมีการเก็บค่าผ่านประตูควรให้ความสะดวกสบายรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุ เช่น มีจุดขายบัตรเฉพาะผู้สูงอายุ โดยไม่ต้องเข้าแถวหรือรอนาน
2. มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรม รายละเอียดของการเดินทาง และการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ○ สถานที่จัดสะดวกสบายต่อการมาใช้ของผู้สูงอายุในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ง่าย และไม่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ○ มีบริการรับ – ส่ง ของชุมชนหรือผู้จัดงาน
3. สถานที่จัดงานหรือจัดกิจกรรมที่อยู่ในทำเลที่สะดวกในการเดินทาง เข้าถึงได้สะดวก	<ul style="list-style-type: none"> ○ การจัดงานสำหรับผู้สูงอายุจัดขึ้นในส่วนต่าง ๆ ของชุมชน เช่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ศูนย์ชุมชน สวนสาธารณะ สวนหย่อม เป็นต้น ○ สิ่งอำนวยความสะดวกต้องเอื้อต่อการใช้ประโยชน์ของผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือผู้มีความต้องการการดูแลพิเศษ
4. กิจกรรมหรืองานที่ต้องมีค่าเข้าร่วมงาน มีราคาที่เหมาะสม	<ul style="list-style-type: none"> ○ งานหรือกิจกรรม รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวของท้องถิ่น ต้องมีราคาในการเข้าร่วมหรือเข้าชมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเพื่อผลประโยชน์อื่น ๆ ○ มีการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชนให้แก่ผู้จัดงานเพื่อลดต้นทุนและทำให้ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมงานของผู้สูงอายุอยู่ในระดับที่จ่ายได้
5. มีการจัดงานหรือกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าร่วมได้ตามลำพัง	<ul style="list-style-type: none"> ○ สถานที่จัดกิจกรรมอยู่ใกล้กับที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้ ควรใช้สถานที่ต่างๆ ในชุมชนที่มีอยู่ เช่น โรงเรียน ลานอเนกประสงค์ หรือสวนสาธารณะในการจัดกิจกรรม
6. มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและจูงใจให้ผู้สูงอายุกลุ่มต่าง ๆ ได้มาร่วมงาน	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับผู้สูงอายุที่มีความสนใจแตกต่างกัน เช่น การสอนงานฝีมือ การพบปะพูดคุย การเล่นเกมและการเดินรำ เป็นต้น ○ มีกิจกรรมชุมชนที่กระตุ้นให้ผู้สูงอายุที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ภูมิหลัง และวัฒนธรรมได้เข้าร่วม

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*7. มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุที่แยกตัว กลุ่มคนที่เสี่ยงต่อการอยู่อย่างโดดเดี่ยว อยู่คนเดียวออกมาร่วมกิจกรรมในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีการเชิญเข้าร่วมงานเป็นการส่วนตัว เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมและกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วม ○ กิจกรรมง่ายต่อการเข้าร่วมโดยไม่ต้องใช้ความสามารถพิเศษใด ๆ ○ ผู้จัดมีความพยายามที่จะชักชวนผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อความโดดเดี่ยวหรือแปลกแยกทางสังคมให้มาร่วมงาน เช่น การไปเยี่ยมเยียนพูดคุย หรือโทรศัพท์ไปเชิญชวน ○ กิจกรรมและสถานที่จัดงานในชุมชนเป็นสิ่งที่คุ้นเคยสำหรับผู้สูงอายุและเป็นที่สามารถมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกันได้ของสมาชิกในชุมชน

องค์ประกอบที่ 5 การให้ความเคารพและการยอมรับ (Respect and social inclusion)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
1. มีบริการและผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการและความชอบที่หลากหลายของผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ภาครัฐและเอกชนมีการปรับปรุงการให้บริการและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้ตรงตามความต้องการและความชอบของผู้สูงอายุมากขึ้น ○ ผู้ให้บริการสุขภาพ ให้เกียรติและมีทัศนคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ พร้อมช่วยเหลือผู้สูงอายุ และผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี
*2. มีการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมของคนทุกกลุ่มวัย โดยเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกในครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> ○ สถานที่ในชุมชนและการจัดงานหรือกิจกรรมต่างๆ เป็นที่สนใจของคนทุกกลุ่มวัย โดยมีสิ่งที่แต่ละวัยสนใจและมีความต้องการภายในกิจกรรมนั้น ๆ ○ กิจกรรมสำหรับครอบครัวที่จัดขึ้นในชุมชนต้องเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ ○ กิจกรรมที่ให้ความสุขและสร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ มีการจัดขึ้นเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ
3. ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับ การยกย่อง ในฐานะผู้ให้ทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น ประกาศเกียรติคุณ กิจกรรมน้อมรำลึกผู้สูงอายุ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สูงอายุได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชนในสิ่งที่ผู้สูงอายุได้ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชน
*4. มีการสนับสนุนผู้สูงอายุถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ประวัติศาสตร์ และความชำนาญเฉพาะตัว (เช่น ปรมาจารย์ชาวบ้าน ฯลฯ) ให้แก่คนวัยต่าง ๆ ในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สูงอายุมีโอกาสที่จะถ่ายทอดความรู้ ประวัติศาสตร์และความชำนาญเฉพาะตัว ให้แก่คนวัยต่างๆ ในสังคม
5. มีการเผยแพร่เรื่องราวของผู้สูงอายุในชุมชนที่เป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตด้านต่าง ๆ ในสื่อสาธารณะ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก อินโฟกราฟฟิก	<ul style="list-style-type: none"> ○ สื่อต่างๆ มีการนำเสนอภาพลักษณ์ของผู้สูงอายุในเชิงบวกต่อสาธารณะ ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย หรืองานประเพณีของท้องถิ่น
6. ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน สามารถใช้บริการสาธารณะ บริการเสริมและบริการอื่น ๆ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สูงอายุที่ยากจนมีโอกาสที่จะได้รับการบริการจากรัฐ เอกชน หรือบริการพิเศษอื่นๆ รวมทั้งได้เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ในราคาถูกหรือใช้บริการต่าง ๆ ได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
7. มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้น เช่น มีคฤหาสน์ท้องถิ่นที่ปรึกษาหรือการนำทำกิจกรรมในชุมชน ฯลฯ	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีการดำเนินการของชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งและสนับสนุนชุมชนในเรื่องต่างๆ มีการให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ ให้คำแนะนำ เช่น ผู้สูงอายุเป็นอาสาสมัครในชุมชนในเรื่องที่ตนเองถนัด หรือผู้สูงอายุบางคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
	และประสบการณ์ ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่ดีและถูกต้อง รวมทั้งเป็นที่น่าเชื่อถือของคนในชุมชน เป็นต้น
8. มีโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับผู้สูงอายุและมีกิจกรรมที่ผู้สูงอายุสามารถมีส่วนร่วมได้	○ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมของโรงเรียนร่วมกับเด็กนักเรียนและครู โดยผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการประชุมหรือการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในโรงเรียน เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 6 การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน (Civic participation and employment)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
<p>1. มีงานอาสาสมัครสำหรับผู้สูงอายุที่มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับความสามารถของผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการฝึกอบรมหลังเกษียณด้านต่าง ๆ ให้คำแนะนำ และมีค่าตอบแทนที่เหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีทางเลือกที่หลากหลายให้ผู้สูงอายุอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมได้ ○ มีการจัดการฝึกอบรมต่อเนื่องสำหรับผู้สูงอายุ เช่น เรื่องเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ○ อาสาสมัครได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน เช่น การมีรถรับ-ส่ง หรือเบิกค่าใช้จ่ายในงานได้ ○ ผู้สูงอายุที่ทำงานได้รับค่าตอบแทนอย่างยุติธรรม ○ ในชุมชนมีการฝึกอบรมหลังเกษียณด้านต่าง ๆ ให้กับผู้สูงอายุ ○ ผู้สูงอายุที่ได้ประกอบอาชีพ มีค่าตอบแทนที่เหมาะสม
<p>*2. ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการประชาคมในชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีสภาที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการบริหารองค์กรที่มีกรรมการเป็นผู้สูงอายุรวมอยู่ด้วย ○ มีการสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการประชุมหรืองานของประชาคม เช่น มีการสำรองที่นั่งไว้ให้โดยเฉพาะ หรือมีอุปกรณ์การช่วยเหลือผู้พิการ มีความช่วยเหลือพิเศษสำหรับผู้มีปัญหาในการได้ยิน หรือมีบริการรับ - ส่ง เป็นต้น ○ การจัดทำนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้สูงอายุ ○ ในชุมชนเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการประชาคมในชุมชน
<p>3. มีการสื่อสารรณรงค์และการรับรู้ หรือโอกาสในการจ้างงาน งานอาสาสมัคร และมีการส่งเสริมการจ้างงานในผู้สูงอายุตามความเหมาะสม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีโอกาสที่หลากหลายที่เอื้อให้ผู้สูงอายุมีงานทำ ○ มีโอกาสที่ยืดหยุ่นและทางเลือกสำหรับการทำงานแบบ Part-time หรือการจ้างเหมาตามฤดูกาล/จ้างชั่วคราว เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ○ นายจ้างได้รับการสนับสนุน กระตุ้นเตือนให้จ้างหรือรักษาผู้ปฏิบัติงานสูงอายุไว้ในระบบงาน ○ ในชุมชนมีการให้ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพที่เหมาะสม โดยผู้สูงอายุจะต้องได้รับ ข้อมูล คำปรึกษา ข่าวสารตลาดแรงงาน การจัดหางาน รับสมัครงาน บริการข้อมูลทางอาชีพ การฝึกอบรมและฝึกอาชีพ ตามสิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
	<p>ตามเอกสารแนบ</p> <p>https://www.dop.go.th/download/laws/benefit_th_20160507132133_1.pdf</p>
4. มีสถานที่ทำงานเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	<ul style="list-style-type: none"> ○ สถานที่ทำงานมีการจัดสภาพให้รองรับผู้พิการได้ มีความเสมอภาคในการใช้งาน เช่น ทางเดินลาดเพื่อรองรับวีลแชร์หรือการติดตั้งตำแหน่งลำโพงให้กระจายเสียงได้ยินชัดเจนทั่วทั้งหอประชุม เพื่อรองรับผู้พิการทางสายตาที่ใช้ประสาทสัมผัสหูฟังเป็นหลัก เป็นต้น ○ มีโครงการจ้างงานและสถานประกอบการต่างๆ สำหรับผู้ปฏิบัติงานสูงอายุหรือผู้พิการ ○ กรณีที่มีการจ้างงานผู้พิการ สถานที่ทำงานต้องเอื้อต่อการเคลื่อนไหวของผู้พิการ
*5. มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีงานทำด้วยตัวเอง	<ul style="list-style-type: none"> ○ มีการให้ความเคารพนับถือและยกย่องในผลงานของผู้สูงอายุ ○ นายจ้างหรือองค์กรต่าง ๆ มีความใส่ใจความต้องการของผู้ปฏิบัติงานสูงอายุ ○ ผลงานที่เกิดจากผู้ปฏิบัติงานสูงอายุได้รับการเผยแพร่ในหมู่ผู้ปฏิบัติงานอื่น ๆ ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ชุมชน มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีงานทำด้วยตัวเอง ส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุตามบริบท เช่น งานฝีมือ งานศิลปะหัตถกรรมพื้นเมือง ฯลฯ
6. ผู้สูงอายุที่มีความประสงค์อยากทำงานหรือหารายได้ มีงานทำ ร้อยละ 20	<ul style="list-style-type: none"> ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนการจ้างงานในผู้สูงอายุที่มีความประสงค์อยากทำงานหรือหารายได้ ร้อยละ 20 ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทะเบียนหรือมีผลการสำรวจผู้สูงอายุที่มีความประสงค์อยากทำงานหรือหารายได้

องค์ประกอบที่ 7 การสื่อสารและการให้ข้อมูล (Communication and information)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*1. มีระบบการสื่อสารและการให้ข้อมูลพื้นฐานที่ออกแบบมาเพื่อเข้าถึงผู้อาศัยทุกกลุ่มวัยในชุมชน	○ ในชุมชนมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ เช่น มีป้ายสื่อสารที่ง่ายต่อการรับข้อมูล และการรับบริการ การสื่อสารทางโทรศัพท์ ทางวาจา กลุ่มไลน์ เฟสบุ๊ก หอกระจายข่าว เวทีประชาคมหมู่บ้าน ฯลฯ
*2. มีการเผยแพร่ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและเชื่อถือได้ มีเครือข่ายการประสานงาน และมีศูนย์กลางการเผยแพร่ที่เข้าถึงได้	○ ในชุมชนมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ○ มีช่องทางการสื่อสาร เช่น กลุ่มไลน์ อสม., ผู้นำชุมชน ในการประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งข่าวสารไปถึงผู้สูงอายุในชุมชน
*3. มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่น่าสนใจ และการแจ้งเตือนภัยสำหรับผู้สูงอายุ	○ ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่มีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
4. มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ โดยมีเนื้อหาหลักที่ชัดเจน ผู้สูงอายุสามารถมองเห็นได้	○ สื่อสิ่งพิมพ์ที่สื่อสารกับผู้สูงอายุมีตัวอักษรขนาดใหญ่
5. มีบริการคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตสาธารณะโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เช่น ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ศาลาประชาคมหมู่บ้านหรือห้องสมุดชุมชน	○ สถานที่ราชการในชุมชน เช่น เทศบาล/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ฯลฯ มีบริการมีอินเทอร์เน็ตสาธารณะฟรี
*6. มีการให้ข้อมูลข่าวสารโดยเจ้าหน้าที่ที่เชื่อถือได้แก่ผู้สูงอายุ เช่น นักสังคมสงเคราะห์ของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เป็นต้น	○ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่มีการให้ข้อมูลข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ฯลฯ ○ นักสังคมสงเคราะห์ของท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นที่มีการให้ข้อมูลหรือประชาสัมพันธ์สิทธิและสวัสดิการ รวมทั้งการจ่ายเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุ
7. อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการ เช่น ตู้กดบัตรคิว วิทยุ โทรศัพท์ ตู้ ATM ตู้ขายตั๋วอัตโนมัติ โทรศัพท์มือถือ มีปุ่มกด และตัวอักษรขนาดใหญ่ มีคำแนะนำที่เข้าใจง่าย	○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสนับสนุนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการผู้สูงอายุที่มีปุ่มกด และตัวอักษรขนาดใหญ่มองเห็นชัดเจน มีคำแนะนำที่เข้าใจง่ายสำหรับบริการผู้สูงอายุ เช่น ตู้กดบัตรคิวรับบริการ
8. มีกิจกรรม/หลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุที่ต้องการเรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย อย่างน้อย 1 ครั้ง	○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้งานอินเทอร์เน็ต หรือเทคโนโลยีในปัจจุบันให้กับผู้สูงอายุในชุมชน

องค์ประกอบที่ 8 การบริการชุมชนและการบริการสุขภาพ (Community support and health services)

รายการประเมิน	คำชี้แจงการใช้เกณฑ์
*1. ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการบริการ การดูแลรักษา ฟันฟูสุขภาพและดูแลต่อเนืองที่บ้านจากสหสาขาวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> ○ หน่วยบริการสุขภาพในชุมชน เช่น รพช./รพ.สต. มีแผนการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มติดสังคมและกลุ่มติดบ้าน ○ หน่วยบริการสุขภาพในชุมชน เช่น รพช./รพ.สต. มีแผนการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ตามมาตรฐานการเยี่ยมบ้าน ○ หน่วยบริการสุขภาพในชุมชนมี นโยบาย การจัดระบบการดูแล ผู้สูงอายุที่บ้านที่ชัดเจน ○ มีฐานข้อมูล ภาวะสุขภาพผู้สูงอายุ และผู้ดูแลในชุมชน ที่รับผิดชอบ
2. สถานบริการมีช่องทางบริการผู้สูงอายุแบบ One Stop Service หรือ คลินิกสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน	<ul style="list-style-type: none"> ○ โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีช่องทางบริการผู้สูงอายุแบบ One Stop Service ○ เมื่อสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ สามารถบอกขั้นตอนการใช้บริการได้
*3. ชุมชนมีการรณรงค์ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ○ โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีการรณรงค์และส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม
4. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการประเมินและคัดกรองสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้สูงอายุในชุมชนได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพตามชุดสิทธิประโยชน์
5. สนับสนุนให้มีการพัฒนานวัตกรรม วิจัย ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ○ โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) มีการพัฒนานวัตกรรม วิจัย เพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม วิจัย ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ○ มีการเผยแพร่ผลงานผ่านช่องทางต่าง ๆ
6. ส่งเสริมให้มีการเฝ้าระวังความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> ○ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมการเฝ้าระวังความเสี่ยงด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

เอกสารแนบ องค์ประกอบที่ 1 อาคารสถานที่และบริเวณภายนอก ข้อ 12
แบบประเมินเกณฑ์มาตรฐานสิ่งแวดล้อมสาธารณะระดับประเทศ (HAS)

หน่วยงาน .....

สถานที่ตั้ง .....

จำนวนอ่างล้างมือ.....ที่ จำนวนห้องส้วม.....ที่ จำนวนที่ปัสสาวะ.....ที่

เกณฑ์มาตรฐาน	ผลการประเมิน	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
ความสะอาด (Healthy : H)		
1. พื้น ผนัง เพดาน โถส้วม ที่ก่ดโถส้วม โถปัสสาวะ ที่ก่ดโถปัสสาวะ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้		
2. น้ำใช้สะอาด เพียงพอ และไม่มีกลิ่นน้ำขุ่น ภาชนะเก็บกักน้ำ ชันตักน้ำ สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้		
3. กระจายชำระเพียงพอต่อการใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ (อาจจำหน่ายหรือบริการฟรี) หรือสายฉีดน้ำชำระที่สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้		
4. อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ กระจก สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดีและใช้งานได้		
5. สบู่ล้างมือ พร้อมให้ใช้ ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ		
6. ถังรองรับมูลฝอย สะอาด มีฝาปิด อยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม ตั้งอยู่ในบริเวณอ่างล้างมือ หรือบริเวณใกล้เคียง		
7. มีการระบายอากาศดี และ ไม่มีกลิ่นเหม็น		
8. สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูลและถึงเก็บกักไม่รั่วแตกหรือชำรุด		
9. จัดให้มีการทำความสะอาด และระบบการควบคุมตรวจตรา เป็นประจำ		
ความเพียงพอ (Accessibility : A)		
10. จัดให้มีส้วมนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงวัย หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อยหนึ่งที		
11. ส้วมสาธารณะพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ		
ความปลอดภัย (Safety : S)		
12. บริเวณที่ตั้งส้วมต้องไม่อยู่ที่ลึบตา/เปลี่ยว		
13. กรณีที่มีห้องส้วมตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องส้วมสำหรับชาย - หญิง โดยมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน		
14. ประตู ที่จับเปิด - ปิด และที่ล็อคค้ำใน สะอาด อยู่ในสภาพ ดี ใช้งานได้		
15. พื้นห้องส้วมแห้ง		
16. แสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ		

หมายเหตุ : HAS คือ ความสะอาด (Healthy : H) ,ความเพียงพอ (Accessibility : A) , ความปลอดภัย (Safety : S)

สรุปผลการประเมิน

- ผ่านเกณฑ์การประเมินฯ ทั้ง 16 ข้อ   ต้องปรับปรุง (ข้อ.....)

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 25.....

เอกสารแนบ องค์ประกอบที่ 3 ที่อยู่อาศัย (Housing) ข้อ 7

การประเมินความปลอดภัยด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุในชุมชน

คำชี้แจง โปรดพิจารณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง (ใช่,ไม่ใช่) ตามลักษณะที่พักอาศัยของผู้สูงอายุ

การประเมิน หากใส่เครื่องหมาย ✓ ข้อใช่ = ไม่มีความเสี่ยง

✓ ข้อไม่ใช่ = มีความเสี่ยง ควรมีการเฝ้าระวังหรือวางแผนปรับปรุง

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	คำอธิบายเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุง
ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	คำอธิบายเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุง
1. พื้น			
1.1 พื้นผิวทางเดิน/พื้นห้อง ไม่ขรุขระ และไม่ลื่น			ควรเป็นพื้นเรียบและไม่ควรเป็นพื้นขัดมัน เพราะจะส่งผลให้ผู้สูงอายุลื่นหกล้มได้ง่าย และบริเวณรอบบ้านต้องเรียบไม่มีพื้นผิวขรุขระเนื่องจากผู้สูงอายุมีการทรงตัวไม่ดีอาจจะสะดุดหกล้มได้
1.2 พื้นภายในและภายนอกที่พักอาศัยมีระดับเท่ากัน ไม่มีธรณีประตู			
2. การจัดสภาพแวดล้อมทั่วไปที่พักอาศัย			
2.1 สภาพแวดล้อมบริเวณรอบที่พักอาศัยสะอาด เป็นระเบียบ ไม่มีน้ำขัง ไม่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ยุง และสัตว์นำโรค			มีการทำความสะอาดบริเวณโดยรอบที่พักอาศัยเป็นประจำ พื้นรอบที่พักอาศัยไม่มีขยะเกลื่อนกลาด จัดอุปกรณ์ของใช้ให้เป็นระเบียบ
2.2 การจัดวางสิ่งของเป็นระเบียบ เฟอร์นิเจอร์ไม่มีเหลี่ยมมุม			เครื่องเรือนภายในห้องพักอาศัย ควรเป็นชนิดไม่มีมุมแหลม หรือที่จะก่อให้เกิดอันตรายได้ง่าย
2.3 แสงสว่างเพียงพอ มีหลอดไฟฟ้าติดตั้งไว้ทั้งในส่วนพื้นที่ใช้ประโยชน์ทั่วไปและการระบายอากาศ			อาจใช้แสงสว่างจากธรรมชาติ และการเปิดประตูหน้าต่างเพื่อระบายอากาศ
2.4 ตัวอาคารที่พักอยู่ในสภาพดี มั่นคง แข็งแรง			โครงสร้างที่พักอาศัย ประตู หน้าต่าง อยู่ในสภาพดีปลอดภัย ไม่แตกร้าว ชำรุด
3) ห้องน้ำห้องส้วม			
3.1 เป็นโถส้วมแบบนั่งราบ			ผู้สูงอายุมักมีโรคเกี่ยวกับกระดูกและข้อ หากเป็นส้วมซึมจะทำให้ลำบากและปวดในการงอเข้า เวลาอุกนั่งอาจเซหรือล้มได้ ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ควรติดตั้งโถส้วมแบบนั่งราบเพราะผู้สูงอายุจะนั่งยองลำบาก มักมีอาการปวดข้อ

ประเด็น	ใช่	ไม่ใช่	คำอธิบายเพิ่มเติม/ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหรือปรับปรุง
			หรือข้อแข็ง โดยระยะในการติดตั้งให้วัดจากฝาผนังมาถึงกึ่งกลางโถสุขภัณฑ์ ประมาณ 45 ซม.
3.2 ห้องน้ำมีขนาดไม่กว้างและไม่แคบเกินไป			อาจกว้างประมาณ 1.65 – 2.75 เมตร (ห้องน้ำแบบไม่มีอ่างน้ำ มีส้วม และอ่างล้างมือในห้องน้ำ) โดยมีพื้นที่ว่างภายในมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร เพื่อให้ผู้สูงอายุที่ใช้เก้าอี้รถเข็นสามารถหมุนตัวกลับได้
3.3 พื้นห้องน้ำทำด้วยวัสดุผิวไม่เรียบ ไม่ลื่น			ห้องน้ำ ควรเป็นพื้นที่เรียบเสมอกัน ไม่มันเงา และควรแยกส่วนพื้นที่เปียกและแห้ง
3.4 ประตูเป็นบานเลื่อนหรือเป็นประตูที่สามารถเปิดออกด้านนอกและมีขนาดไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร			ช่องประตูควรมีขนาดไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร ประตูควรเป็นบานเลื่อน หรือ ประตูแบบเปิดออก ที่สำคัญประตูควรเป็นแบบที่สามารถปลดล็อกจากด้านนอก เพื่อให้คนอื่นสามารถเข้าไปช่วยเหลือเมื่อเกิดอุบัติเหตุล้มในห้องน้ำ (การเปิดเข้าอาจติดผู้ที่ล้มขวางอยู่ได้)
4. ปุ่มกดสัญญาณฉุกเฉิน			
มีสัญญาณฉุกเฉินในจุดเสี่ยง เช่น ห้องน้ำ ห้องนอน สำหรับขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน			ควรมีสัญญาณฉุกเฉินในจุดเสี่ยง เช่น ห้องน้ำ ห้องนอน สำหรับขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน
5. ราวจับ/ราวบันได			
5.1 มีราวจับในห้องน้ำ			ควรมีราวจับบริเวณใกล้โถนั่งไว้สำหรับพยุงตัวเวลาลุกนั่ง
5.2 ราวจับหรือราวบันได ทำจากวัสดุเรียบมีลักษณะกลมเส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 3 - 4 เซนติเมตร			ราวจับสามารถติดตั้งได้ทั้งในภายใน และภายนอกอาคาร ทำจากวัสดุเรียบมีลักษณะกลมเส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 3 - 4 เซนติเมตร หรือมีการประกบตัววัสดุอุปกรณ์ เช่น ราวไม้ไผ่ มาทำเป็นราวจับได้ สำหรับกำแพงพื้นผิวเรียบระยะของราวจับสูงจากจุดยึดอย่างน้อย 12 เซนติเมตร โดยราวจับควรจะต้องติดตั้งอยู่ในระดับความสูงไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร แต่ไม่ควรเกิน 90 เซนติเมตรจากพื้น

ตัวอย่างชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ

ตัวอย่างชุมชนในประเทศไทย

ในประเทศไทยเริ่มมีหลายเมืองใหญ่ๆ ที่มีการขยายเมืองและพัฒนาเมืองเพื่อรองรับกับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2557 กรมอนามัยได้ลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) กับเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี และเทศบาลนครนนท์ จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องการดำเนินโครงการเมืองที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้พบว่ามีพื้นที่ดำเนินการหลายชุมชน ดังตัวอย่างเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ที่มีการขับเคลื่อนงานเกี่ยวกับชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ ตามแนวทางขององค์การอนามัยโลก ครบทั้ง 8 องค์ประกอบ ดังรายละเอียด

ภาพถ่ายเมืองและบริเวณ (แต่ละองค์ประกอบ)

1. พื้นที่ภายนอกอาคาร และตัวอาคาร

สวนเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนฯ

ทางเท้าเป็นระเบียบ สะอาด และปลอดภัย

ห้องน้ำสาธารณะ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

ห้องน้ำสาธารณะสะอาดเพื่อบริการประชาชน ณ ศูนย์บริการประชาชนตำบลหาดเสี้ยว

ทางข้าม/ทางม้าลายในเขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว

เส้นทางปั่นจักรยานในเขตเทศบาลหาดเสี้ยว

ช่องทางบริการต้นสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ

2. การคมนาคมขนส่ง และสัญจร

ค่าบริการขนส่งสาธารณะ

จุดจอดรถผู้โดยสารขนส่งสาธารณะ

มีรางระบายน้ำ

มีป้ายเตือน/ป้ายสัญญาณจราจร

จุดจอดรถโดยสารประจำทาง

จุดจอดรถโดยสารประจำทาง

3. ที่อยู่อาศัย

บ้านให้เช่าในเขตเทศบาลตำบลหาดเสี้ยว สะอาด ปลอดภัย

ที่พักราคาดี ห้องน้ำมีราวจับ เหมาะสำหรับผู้สูงอายุ

โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลหาดเสี้ยว

ฌาปนสถานบ้านหาดเสี้ยว

ฌาปนสถานบ้านหาดสูง

4. การมีส่วนร่วมเชิงสังคม

การแช่เท้าด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน

การออกกำลังกายรอกแขน/ขา

การให้ความรู้ เรื่อง การแปรงฟันฟันสำหรับผู้สูงอายุ

การอบรมและฝึกปฏิบัติ การประคบเช่าด้วยสมุนไพรพื้นบ้าน

กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว

การแข่งขันกีฬาผู้สูงอายุ

โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว กิจกรรมรำไม้พลอง

โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว กิจกรรมต้นลุงยาม

5. การให้ความสำคัญและการยอมรับเชิงสังคม

ต้อนรับผู้สูงอายุ
ณ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว

การทำประชาคมในชุมชน/หมู่บ้าน

การจัดทำแผนสุขภาพชุมชน

กิจกรรมผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญาสู่ลูกหลาน

กิจกรรมผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญา

กิจกรรมผู้สูงอายุถ่ายทอดภูมิปัญญา

กิจกรรมเข้าแถวเคารพธงชาติ
โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว

กิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุ
โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุตำบลหาดเสี้ยว

6. การมีส่วนร่วมในฐานะพลเมืองและการจ้างงาน

ชมรม อผส. ตำบลหาดเสี้ยว

ผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (CG)

การอบรมฟื้นฟูความรู้และทักษะ
อาสาสมัครดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ (อผส)

การอบรมฟื้นฟูความรู้และทักษะ
ผู้ดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (CG)

การจ้างงานเพื่อส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุและผู้พิการ

ประชุมชมรมผู้สูงอายุ
ตำบลหาดเสี้ยว

ประชุมคณะกรรมการกองทุน
หลักประกันสุขภาพตำบลหาดเสี้ยว

7. การสื่อสารและการให้ข้อมูล

โครงการอบรมภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสารด้านอาชีพ

การประชุมคณะกรรมการชมรมผู้สูงอายุ
ตำบลหาดเสี้ยว

ฝึกอาชีพ การทำดอกไม้จันทน์

ฝึกอาชีพ การทำพินเซนน้ำ

การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ โดยทีมสหวิชาชีพ

การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ โดยทีมสหวิชาชีพ

8. บริการชุมชนและสุขภาพ

การตรวจคัดกรองกลุ่มเสี่ยงในชุมชน

การตรวจคัดกรองสุขภาพในวันแจกเบี้ย
ยังชีพผู้สูงอายุ

การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ โดยผู้ดูแลผู้สูงอายุ
ที่มีภาวะพึ่งพิง (CG)

การเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ
ทีมงานเทศบาล และภาคประชาชน

โรงเรียนสร้างความมั่นคงด้านสุขภาพผู้สูงอายุ

ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลหาดเสี้ยว

ฅาปนสถานบ้านหาดเสี้ยว

ฅาปนสถานบ้านหาดตุง

ป้ายสัญญาณลัษณห์ ทางข้าม สร้างความปลอดภัยหน้าโรงพยาบาลศรีสัชนาลัย

ช่องทางดาวน์โหลด คู่มือ เอกสาร สื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงาน “ ชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุและผู้พิการ ”

1. คิวอาร์โค้ด ข้อมูลสนับสนุนการดำเนินงาน

เอกสารเพิ่มเติม

1. การบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มผู้สูงอายุ) พ.ศ.2565-2569
2. บันทึกข้อตกลงการบูรณาการความร่วมมือ 7 กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มผู้สูงอายุ) พ.ศ.2565 - 2569
3. Global Age - Friendly Cities: A Guide
4. Measuring The Age-Friendliness of Cities A Guide to Using Core Indicators (การประเมินความเป็นมิตรต่อผู้สูงอายุของเมือง ข้อเสนอแนะในการใช้ชีวิตหลัก)
5. รายงานผลพื้นที่ต้นแบบชุมชนที่เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และผู้พิการปี 2565
6. การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง
7. คู่มือการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนสำหรับประชาชน
8. แบบประเมินบ้าน สิ่งแวดล้อมดีและปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ

2. เว็บไซต์สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

<https://eh.anamai.moph.go.th/th>

การประสานงานข้อมูล : กลุ่มพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและเครือข่าย
สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย

ผู้รับผิดชอบงาน : คุณจุฑาภัก เจนจิตร พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ
คุณศตพร เทยานรงค์ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

โทรศัพท์ : 02 590 4504

E-mail : 03anamai@gmail.com

Line : AFC Anamai

กรมอนามัย
สำนักอนามัยผู้สูงอายุ

สำนักอนามัยผู้สูงอายุ

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและเครือข่าย

 0 2590 4504

 <https://eh.anamai.moph.go.th>